LA COLUMNA DE FOC - LA COLUMNA DE FOC - LA COLUMNA DE FOC

EL PCE I LA NOSTRA LLENGUA, O LA DIFICULTAT D'ESSER CONSEQÜENTS

PER AINA MOLL

Feia comptes de dedicar la meva col.laboració d'avui a "La Columna de Foc" a donar la benvinguda a les ' Bases per a un avantprojecte d'Estatut d'autonomia de les Illes", fetes públiques recentment pel Partit Comunista d'Espanya a les Illes, i a comentar-ne especialment la part dedicada a la qüestió lingüístique, que és la que més ens interessa en aquesta secció, i que considerava com l'expressió de la posició del Partit en aquest aspecte fonamental de la nostra vida col.lectiva.

Mentrestant, s'han realitzat dos actes públics del PCE que només conec per referències (no hi vaig poder assistir per raons professionals), però aquestes referències m'obliguen a orientar el meu comentari en una altra direcció. Es tracta del míting celebrat en el Palau Municipal d'Esports de Ciutat, i de l'acte de presentació del PCE a Alcúdia. D'aquest darrer només en tenc notícia per una carta al Director del "Diario de Mallorca", d'un senyor que comenta sobretot la "gran moderació ideològica" que demostraren els dirigents del PCE (en devia esperar "cops de falç i martellades", a l'estil dels ex-abruptes de la gent de "Fuerza Nueva"), però diu també que l'acte "començà en castellà EN ATENCIO A QUE CERT SECTOR PARLAVA I ENTENIA AQUEST IDIOMA" (diu això, traduït exactament!), "però es va passar immediatament al mallorquí, argumentant que havíem sofert massa opressió lingüística per a no aprofitar ara aquesta llibertat, manifestant que es consideraven illencs tots els qui visquin a Mallorca i que, per tant, s'esforçassin a entendre el mallorquí". No parla per a res de la reacció del públic davant aquestes declaracions, de manera que supòs que aquest les acceptà com a normals.

En canvi, a les dues ressenyes del míting de Ciutat que he vist a la premsa (la d'ULTIMA HORA i la del "Diario de Mallorca") consta que les paraules de Na Francisca Bosch, "iniciadas en mallorquín, sufrieron un abucheo digno de destacar, y la exposición se desarrolló desde entonces en castellano" (Diario de Mallorca) i que "fue recibida con una fenomenal pitada al iniciar su intervención en mallorquín" (Ultima Hora). El D.M. no afegeix res més; Ultima Hora afegeix que Na Francisca Bosch digué: "sacrificant la meva llengua, parlaré en castellà per a una millor comunicació", i que la disculpa fou rebuda també amb alguns xiulos de desaprovació, però no tants.

No cal dir l'efecte desagradable que em feren aquestes ressenyes, sobretot la primera. Comentaris particulars d'alguns assistents a l'acte (corroborats per una gravació en cassette que per desgràcia no m'ha arribat encara a les mans a l'hora d'escriure aquest article), han suavitzat lleugerament —però molt lleugerament— aquesta mala impressió. Voldria demanar als nostres periodistes que vagin amb peus de plom a l'hora de comentar fets com aquests, simptomàtics de la psicologia col.lectiva i que, per causa de l'estat d'hipersensibilitat en què ens trobam actualment, poden tenir efectes desorbitats. Estic segura que ells són conscients de la seva responsabilitat en els moments particularíssims que vivim, i que procuraran informar de tals fets amb l'escrupolositat d'una "acta notarial".

La versió que he aconseguit per via particular, indica que Na Francisca Bosch començà en català entre aplaudiments (potser deguts encara a la seva aparició), i que als poc segons se sentí UN xiulo molt fort que provocà immediatament més xiulos i mamballetes amb predomini dels primers, fins que Na F.B., "amb un gest quasi de desesperació", declarà que "UNA VEGADA MES, en benefici de la possibilitat de comunicació, SACRIFICARIA LA NOSTRA LLENGUA CATALANA i parlaria en castellà", i continuà en castellà, entre les manifestacions de protestes d'un sector minoritari del públic, que aviat callà.

He dit que aquesta versió dels fets que consider la més detallada, ha suavitzat lleugerament la mala impressió que n'havia tret inicialment. En efecto, em sembla clar que tot l'aldarull va esser degut a aquest UNIC XIULO FORTISSIM, que pot esser degut a un provocador qualsevol, i que, en l'estat d'hipersensibilitat en què ens trobam, va fer reaccionar immediatament el públic —una part amb xiulos, l'altra amb mamballetes—. Em sembla natural que l'exigència del castellà predominàs: els castellano-parlants estan massa acostumats a EXIGIR la "lengua del Imperio", per a perdre el costum en pocs mesos de pre-democràcia; i també que les protestes dels "catalanistes" contra el castellà durassin més poc que les altres: nosaltres també estam massa acostumats a considerar que, "per educació" o "en benefici de la possibilitat de comunicació", ens hem de resignar a renunciar a la nostra llengua i acceptar la forastera. D'altra banda, el gest "de quasi desesperació" de Na Francisca Bosch, és natural també en el líder d'un partit que veu reaccionar incivilitzadament una part dels seus militants en forma imperialista i opressora de drets humans, precisament quan el Partit acaba de manifestar amb documents (com les Bases per a l'Avantprojecte) i amb actes (com el d'Alcúdia, o com el sopar de fa uns mesos, en què En Ballesteros va esser ben explícit en aquest punt) la seva disposició a defensar precisament aquests drets oprimits.

Tot molt natural, doncs, però molt lamentable. Perquè els partits són els homes (almenys en gran part), i per més bones intencions que tenguin els dirigents i per més declaracions i esforços personals que facin, si la base del partit és castellanista i anticatalanista, no podem ni somniar veure li fer una acció positiva a favor dels drets del poble de les Illes. No sé si Na Francisca Bosch va fer bé de cedir a l'exigència, o si havia d'haver seguit emprant la llengua tan injustament rebutjada: en moments com aquell, el més petit gest pot tenir conseqüències imprevisibles, i la necessitat d'actuar immediatament no permet una reflexió a fons. Però és ben clar que, si el PCE vol convèncer el poble de Mallorca de l'autenticitat de la seva disposició de defensa dels nostres drets, és urgentíssima una conscienciació a fons dels seus militants, i una actuació que ens demostri que aquests fets tan lamentables no es repetiran mai més.

El meu germà Josep, en un article publicat fa pocs dies al diari ' Avui", deia que el nacionalisme (o "regionalisme", per als qui troben l'altra paraula massa forta), ha d'esser "punt de partida", i no "d'arribada" dels partits. Estic ben d'acord amb ell a condició que realment EXISTEIXI COM A PUNT DE PARTIDA: és a dir, que les reivindicacions de la personalitat d'un poble han d'esser a la base de TOTS els partits polítics, com les reivindicacions dels drets humans. Si realment hi són, resulta absurd votar un partit només perquè és nacionalista o regionalista, com votar-lo només perquè reivindica els drets humans. Però més absurd és encara votar un partit que no reivindiqui aquests drets bàsics, per més atractiu que pugui semblar el seu programa en altres aspectes.

Es importantíssim, per tant que tots els partits polítics es manifestin de la manera més clara possible, de paraula i amb obres, sobre aquestes posicions DE PARTIDA que, a jutjar per l'exemple que comentam, no són encara gaire clares entre nosaltres. I que els illencs, a l'hora de votar tenguem molt en compte la posició del partit elegit sobre aquest punt, que, si bé és insuficient per a determinar la tria de forma positiva, és bàsic per a indicar a cadascú quin partit NO HA DE VOTAR.

I convé que tots estiguem alerta també contra els provocadors que, amb fortes xiulades en moments ben triats, o amb pamflets repartits al carrer, o de qualsevol altra manera, poden introduir o fomentar tota casta de recels entre nosaltres i retardar (però no impedir, n'estic segura) la conscienciació del nostre poble.

EL BALL DE L'ESTATUT

PER JAUME CORBERA I POU

¿100.000? ¿Potser més? ¿150.000? Se diu que a la plaça de St. Jaume n'hi caben 30.000, de persones. I pels carrers dels costats, ¿quants n'hi caben? Altres tants, segur que sí. I en tot el carrer de Fivaller (oficialment "Fernando"), possiblement n'hi càpiguen el doble. I és que n'hi havia pertot, de gent. Quina gentada! ¿I què volien, tanta de gent? VOLEM L'ESTATUT! Això era el crit unànime d'aqueixes 30.000 persones que omplien la plaça de St. Jaume de Barcelona, davant el seu Ajuntament. VOLEM L'ESTATUT! També era el crit de les altres 30.000 que s'havien hagut de conformar de quedar-se pels caps dels carrers que hi desemboquen. VOLEM L'ESTATUT! Sentien ja molt més endins de tots aquests carrers, cap a La Seu, o cap a la plaça de L'Àngel, o cap a les Rambles, o cap allà on fos! VOLEM L'ESTATUT! VOLEM L'ESTATUT! VOLEM L'ESTATUT! Una vegada i mil vegades més, VOLEM L'ESTATUT! Aquell Estatut "en mala hora concedido por la República", que un dia d'Abril de 1938 va ser arrabassat a Catalunya, que tan democràticament l'havia aconseguit i amb totes les seves forces l'estava defensant. VOLEM L'ESTATUT! Sí, senyors que manen a Madrid: els catalans VOLEM L'ESTATUT!

Si Sant Jordi ja de sempre era una festa a Barcelona, aquest Sant Jordi darrer ho va ser molt més que mai durant aquests famosos quaranta anys. L'Assemblea de Catalunya havia llançat la consigna per tot el Principat: el dia de Sant Jordi tots a les 8 del vespre davant dels Ajuntaments amb el crit de VOLEM L'ESTATUT! Ja de bon matí, a les parades tradicionals de llibres i roses que s'instal.len anualment a les Rambles el 23 d'Abril, s'hi havien ajuntat les parades de molts de partits polítics legalitzats i sense legalitzar, fins i tot dels més esquerrans normalment intolerats pel "Reformisme"; hi havia parades dels professors de català en vaga; parades de grups feministes; parades dels "joves revolucionaris", dels "joves pel dret de vot als 18 anys"... Tot déu hi va plantar la seva parada. Quina diferència, de tots els Sant Jordis passats a aquest Sant Jordi! Senyors, ja som a la democràcia! Tothom anava ple d'adhesius per damunt: VOLEM L'ESTATUT! DRET 18 ANYS! INDEPENDENCIA! PROFESSORS DE CATALA EN LLUITA, banderetes amb els colors republicans... De tant en tant te trobaves els periodistes en vaga que feien una manifestació: PER UNA PREMSA LLIURE, LLIBERTAT D'OPINIO... (Només "La Vanguardia" va sortir dissabte i diumenge.) Al cap d'una estona eren els "anarcos" (?) els qui se passejaven cridant i fent "graciositats". Quina bulla! Quin trui! Però enguany, la clau de la jornada, l'essència del dia era una per a tothom: VOLEM L'ESTATUT!

I amb desitjos immensos de dir-ho ben fort, més i més gent s'anà concentrant a la plaça de Sant Jaume des de mitjan horabaixa. I a prop de les vuit ja tot eren cants i crits: "Catalunya triomfant tornarà a ser rica i plena...", "Siset, que no veus l'estaca a on estem tots lligats?..." "VOLEM L'ESTATUT! VOLEM L'ESTATUT! VOLEM L'ESTATUT! Visca Catalunya lliure! Gora Euzkadi askatuta! Viva Galiza ceibe! I a les 8 en punt, en Pere Portabella i en Josep Benet s'entrevistaven amb el batle Socias per entregar-li la carta de l'Assemblea de Catalunya, demanant-li que en nom de la ciutat defensàs davant del Govern el dret de Catalunya a retornar-se-li l'Estatut del 32, i que immediatament el català fos considerat idioma oficial a l'Ajuntament. Poc després Pere Portabella tornava llegir la carta a la plaça de Sant Jaume per a tots els reunits, i finalment la concentració davant l'Ajuntament s'acabava amb milers de persones cantant una altra vegada "Els Segadors" dirigits per n'Oriol Martorell, i en una manifestació impressionant, tota aquella enorme massa de gent, començava a prendre la ruta del Palau de Montjuïc, sortint a les Rambles per anar a pujar pel Paral.lel, en un orde perfecte i precedits per la Policia Municipal: VOLEM L'ESTATUT! VOLEM L'ESTATUT! VOLEM L'ESTATUT! "Catalunya triomfant...", Gora Euzkadi Askatuta! "Fraga, cab..., som una nació!", "L'avi Siset em parlava...". Visca Catalunya lliure! VOLEM L'ESTATUT! VOLEM L'ESTATUT! VOLEM L'ESTATUT! "Samaranch dimissió, per feix... i per cab...!" I tot eren banderes enlaire, banderes republicanes, de Catalunya, d'Euzkadi, de Galícia, d'Andalusia: "Catalunya-Andalusia!", "Catalunya-Andalusia!", Catalunya-Andalusia!", era la resposta popular al lerrouxisme desfermat darrerament per qualque sector dretà. "Endarrera aquesta gent..." Viva Galiza ceibe! "Fraga, Fraga, el pueblo no te traga!" "Samaranch, fot el camp!" VOLEM L'ESTATUT! VOLEM L'ESTATUT! VOLEM L'ESTATUT! "Si estirem tots ella caurà..." I a les 10 tothom arribava —o començava a arribar— a l'explanada de Montjuïc, on s'havia de celebrar el BALL DE L'ESTATUT, organitzat per l'Assemblea de Catalunya i la Federació d'Associacions de Veïns, que havia de durar fins a la matinada. I aquí sí que n'hi havia, de gent! S'hi havia arreplegat tothom, molts més dels que eren als voltants de l'Ajuntament. Quants de centenars de mils? No ho sé: moltsl! Era tot ple ple ple! Cent? Dos-cents? Tres-cents? Només se veia que eren molts, però molts, de mils! I quina cosa més curiosa: amb tanta de gent reunida al mig de la ciutat no hi va haver cap "alteración del orden público", i per això "la policía no se vió obligada a intervenir". Ara resulta que després de quaranta anys de tractar-los com a salvatges, els catalans són bones persones! Sempre ho voreu!

Enmig de banderes i pancartes, n'hi havia una que tal vegada volia ser la darrera instància de totes les altres: VOLEM L'ESTATUT DE DISSOLUCIO DE L'ESTAT. Per paga, aquestes solen ser les que ningú no en fa cas. Perquè, ¿qui n'ha de fer cas si el "revolucionari" Carrillo, el mateix dia que a Barcelona corrien lliurement banderes republicanes, banderes catalanes amb estel i sense, i que el poble cridava VOLEM L'ESTATUT! (p'entura perquè això és tot quant pot cridar ara per ara), si el "revolucionari" Carrillo, deia, declarava a Madrid que "Si la monarquía favorece la democracia, nosotros la apoyamos", "Si la bandera del Estado que nos ha reconocido es la bicolor, nosotros aceptamos esa bandera, porque este Estado no es ya el de Franco", "España no es una palabra vana para los comunistas, sino una realidad histórica. Seremos los primeros en defender su unidad" (La Vanguardia, 24-abril-1977, p. 12)? Bé, potser val més no parlar-ne... "Bon cop de falç, defensors de la terra".

VOLEM L'ESTATUT! VOLEM L'ESTATUT! VOLEM L'ESTATUT! Mallorquins, menorquins, eivissencs, formenterers, per què no cridam tots: NOSALTRES TAMBÉ VOLEM L'ESTATUT!!!
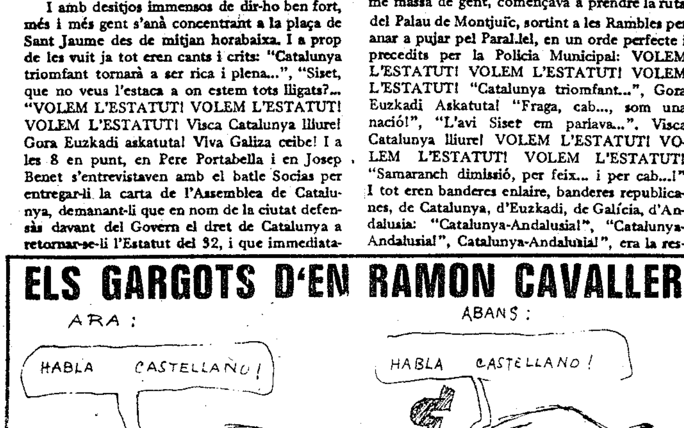
ELS GARGOTS D'EN RAMON CAVALLER